

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Vita Spirituali, Eivsque Perfectione - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1611

De Quatuor Mediis fructibus perfectionis. Cap. xiv.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77833)

proh. 30.

prosp. lib. 3. de vita contemp. c. 6.

Greg. 4. mor. c. 5.

rogat, dicens. Vanitatem, & verba mendacia longè fac à me.] Nam verba mendacia sunt (cùm eis desit veritas, & adeit vanitas veritati, & sollicitati contraria) quæ sine iusta necessitate, aut pia vtilitate funduntur. Qui tãdem perfectè Deum diligit, ea loquitur quæ Deo placeant, quæ sibi prosint, & vtilitati proximorum inferuiant: dicente Prospero Episcopo Regiensi. Hoc loquuntur quique, quod diligunt, & delectabiliter audiunt, quod assiduis cogitationibus vólunt.] Si ergo perfectè rerum diuinarum amore ardent, & puerilitates rerum humanarum auersantur, liquet, quia amor iste faciet eos semper, & res spirituales tractare, & negotiorum profanorum obliuisci. Videas eos in colloquiis suis peccatorum infelicitatem damnare, mundi transeuntis miserias exponere, Sãctorum, quos imitantur, aut imitari gestiũ acta referre, Dei beneficia laudare, æternam vitam suspirare, & verborum serie verè Dei amatores, & cælestis patriæ negotiatores se exhibere. Longè ab ore illorum sunt detractiones, scurrilitates, vaniloquia; quia os illud sacrum semper clauditur, & nisi ad attrahendũ compunctionis, & amoris spiritum non aperitur. Denique (vt Gregorius ait) sicut clausa vascula, quid intus habeant, ignoramus; aperto verò ore vasculorum, quid intrinsecus contineatur agnosceimus, ita Sãctorum corda, quæ clauso ore occulta sunt, aperto ore deteguntur.] Quid igitur in cordibus nostris lateat, eloquia, quæ fundimus patenter ostendunt: & inane est cor, quod inania loquitur, & indicium plenitudinis, si sancta semper, & proficua loquatur. Ecce quatuor primos fructus ligni vitæ, non minùs quidem suauitate, quàm salubritate præstantes, quos si iugiter comederis, & non perfunctoriè tantùm, sed quasi ex professo gustaueris, & veluti quotidianum cibum habueris, indicia iam habes, te tantæ perfectionis esse consortem.

De quatuor medijs fructibus perfectionis.

CAPVT XIV.

SIc vt aliquod pomarium ingressi, qui poma in vestibulo horti inuenta gustantes, eorum mirabilem suauitatem admirati sunt, aliarum arborum in interiori parte constitutarum fructus gustare cupiunt, vt experimento comperiant, an suauitate, & dulcedine priores excellant: ita & nos, qui primæuos fructus arboris vitæ, id est, perfectionis, non sine admiratione, & stupore libauimus; æquum est, vt alios ex altioribus, & nobilioribus ramis pendentes, non solum leuiter tangere, sed affatim quoque manducare cupiamus. Quia non parua horum sanctissimorum fructuum iniuria esset, si quod fructus terreni in hominibus corpori seruientibus faciunt, isti spirituales in nobis non facerent, & priorum dulcedo palato puri cordis ingesta non dulciorum fructuum desiderium accenderet. Agedum igitur, & qui primorum quatuor fructuum perfectionis meram suauitatem audiuius, aliorum qui sequuntur, & qui primos præsupponunt, dulcedinem, & suauitatem audiamus.

Quintus ergo fructus perfectionis, est munditia cogitationum; cuius vim, & naturam, vt intelligamus: libet charitatem perfectam mundissimæ Virgi-

Ani comparare, quæ nõ solum exterioris ornatus laetitiam, & elegantiam curat, sed multò maiori diligentia, sui ipsius munditiam, & puritatem asseruat: Ita prorsus charitas, cùm ad fastidium perfectionis ascenderit exteriorum quidem operum bonitatem quærit, & minimas quoque ab eis imperfectiones remouet, sed diligentiori conatu, cordis cogitationes mundat, & puras, incontaminatâsque custodit. Quare sponsa, quæ typus est animæ perfectæ, magis de interna pulchritudine, quàm de externa, & hominum oculis comperta, laudatur. Oculi tui columbarum (inquit sponsus) absque eo quod intrinsecus latet:] Et sicut fragmen mali punci ita genæ tuæ; absque eo quod intrinsecus latet.] Quia valde honestum est (vt interpretatur Gregorius) quid quid in exterioribus operatur, quòd simpliciter inter homines conuersatur, quòd ea, quæ videt temporaliter, concupiscere dedignatur, & si quid tamen in hoc mundo placet, post concupiscencias suas ire detestatur. Sed vehemèter pulchrius & honestius est, quòd cordis desiderium illibatum retinere conatur, quòd æternæ beatitudinis claritatem in mente retinet: erecta contemplatur: quòd in his quæ interius videt, suauiter requiescit, & mundatur.] Longè itaque sunt ab ista anima perfectionis amatrice, turpes & inhonestæ phantasia, inanes & amaræ cogitationes, vanæ & periculose aliorum suspiciones, ridicula & inepta deliria: nihil cogitat, nihil desiderat, nisi quod mundum est, quod proficuum est, quod beneuolum est, quod cæleste & sublime est; quia charitas munditiæ confectrix, hæc munda & illibata fouet, atque complectitur; illa verò impura, & noxia, manu discretionis imandat. Et ita internæ puritatis est auida, vt solas illas cogitationes admittat, quæ purissimis Dei oculis sint gratæ, & omnibus hominibus sine rubore & verecundia possint esse conspicuæ; quas si Deus ab occulto cordis extraheret, & in fronte conscriberet, aut vniuersis aperiret, homo nec eas indignas sua nobilitate, & statu putaret, nec tamquam ineptas, aut insipientes erubesceret. Quia verò difficillimum est tantam cogitationum puritatem, & tranquillitatem conseruare, simus sicut solertissimi piscatores, suauissimos cibos regibus, & principibus quaritantes, qui ex piscibus, aut hamo, aut reti collectis bonos & salubres custodiunt, & malos insalubresque proieciunt. Neque hoc simile ad maiorem legentium voluptatem elegantissimis verbis Ioannis Cassiani enucleare prætermittimus. Sit nãque vir iustus (inquit) velut piscator egregius, videtum sibi Apostolica arte prospiciens, qui in tranquillissimo cordis sui profundo, agmina cogitationum natantia, intentus atque immobilis capret, & tamquam de prominenti scopulo curiose profundera prospectans, quas ad se hamo trahere debeat salutare, quas verò tamquam malos, ac noxios pisces, negligat, ac refutet sagaci discretione diiudicet. Cuius laboris, atque conatus, non amarus aut contemnendus colligitur fructus: nam benignus, Dominus, qui perfectorum animas zelat, & nimio quodam amore prosequitur, huius sollicitudinis præsidio ita purificat, ita pacificat, vt plusquam credi potest liberet ab infestatione vanitatis, & in puris cogitationibus, ac sanctis desideriis confirmet. Vt enim inquit per Prophetam Micheam: Congregatione congregabo Iacob totum te, in vnum conuocam reliquias Israël, pariter ponã illum quasi gregem in ouili, quasi pecus in medio caularum.] O Iacob (dicit Dominus, virum perfectum consolâs) ò Israël, ò fortis bellator, ò strenue luctator, qui me vi-

Cant. 4.

Gregor. in Cant. c. 4.

Cassi. col. 14. c. 3.

Michea. 2.

cisti,

cisti, non viribus, sed gemitibus, sed desideriis, sed precibus, & amplam benedictionem, hoc est, perfectam charitatem, abundantia suspiriorum, & lacrymarum impetrasti; Ecce ego in vnu colligam cogitationes tuas, & desideria tua, iuxta quod prophetatum est, quoniam aedificans Hierusalem Dominus, dispersiones Israelis congregabit.] Ecce ego in vnu conferam reliquias tuas, id est, discursus mentis tue, quasi greges ovium, quae a me bono pastore monentur, ut diem festum agant tibi, & in eorum possessione lateris. Non erunt pauca istae bonae cogitationes tuae, nec earum penuria contristatus, aut perturbatus, sed placidam & iocundam harmoniam efficiant. His verbis magnificis Dominus cogitationum manditiam perfectis promittit, quam & beneficio charitatis perfectae tempore opportuno praestat. Nam charitas haec, cum plenum mentis dominatum acceperit, ita eam absorbet, ut Deum, & quae ad ipsum pertinent tantummodo cogitare faciat, & nihil vanum, nihil otiosum, nihil ab aeterna salute alienum cogitare permittat.

Sextus fructus perfectionis est impatientia desideriorum. Cui enim charitatem perfectam assimilabimus, nisi maximo igni, & voracibus flammis, numquam materia combustibili sibi concessa faciat, sed eod illarum impatiens est, quod plura, & maiora coarbitur: sic prorsus sunt perfectae charitatis desideria, quae semper nova virtutum opera inveniunt, nova Dei obsequia perferunt, novos labores aggrediuntur, & cum oculis humanis fatigati videntur, tunc diligentiori conatu, & maiori robore, quasi nihil egissent, incipiunt. Salomone certe sapientissimus, qui sub rerum naturalium involucribus affectionum humanorum naturam expressit, quatuor invenit plane insatiabiles, & novi pabuli semper percupidos. Tria (ait) sunt insatiabilia, & quartum quod numquam dicitur sufficere. Infernus & os vulvae, & terra quae non faciat aqua, ignis vero numquam dicit, sufficit.] Infernus est affectus invidiae; nam instar inferni horridum est, ac tenebrosum, & alterius perniciem, excidium, & mortem concupiscit. Os vulvae est affectus luxuriae, nam & ipso usu non extinguitur, sed immo deratius, ac vehementius accenditur. Terra est affectus avaritiae, quia semper terrenis inhiat, & numquam arvo, & argento faciat, sed crescit amor nummi, quatuor ipsa pecunia crescit.] Ignis est superbiae, & ambitionis affectus, qui omnibus vult eminere, universos sibi subicere, & numquam status altitudinem faciat, sed desiderium altioris dignitatis inquietat. Haec insatiabilia sunt in malum, sed perfecta charitas in bonum sine ulla comparatione insaturabilior. Ita ut oculis nostris videamus, quod ubi abundavit delictum, superabundavit & gratia, per Iesum Christum Dominum nostrum.] Invidus enim, aut fratris osor, tam ingentem calamitatis miseriam in hoste videre posset, ut eius odium iam coquiesceret, & penae ad commiserationem moveretur, vel saltem nihil amplius mali, & calamitatis, ei desideraret. Et perfectus vir, & maximae charitatis amore ardens, numquam tanta Deo obsequia offert, nec tatas eius laudes in mundo videt, aut animo meditat, & fingit, quin multo maiores, & infinita cumulationes desideret. Vere fortis tamquam mors dilectio, dura sicut infernus aemulatio.] Nam sicut illa immittit vitam hominum semper est avida, & ille insatiabilis animarum semper est cupidus: Ita charitas perfecta & zelus perfectus honoris Dei, quantumvis amet,

A quantumvis divinum honorem in mundo promoveat, numquam dicit, sufficit, sed ardentiori desiderio ad maiora, & difficiliora procedit.

Luxuriosus etiam, & carnis deliciis intemperanter indulgens, ipsa saltem naturae imbecillitate, compellitur ab infami vitio cessare, & seipsum continere: at quis perfectam charitatem continebit? quis eam frangat? cuius opera, cuius desideria non naturae imbecillitas parturit, sed Dei gratia omnium rerum creaturarum potentissima fundit? Quenam infirmitas eam cohibebit, quae quod plus laborat, quod maiora & altiora patrat, eod fortior, robustior, & (si ita loqui liceret) intemperantior efficit? Haec est vulva illa, de qua Dominus apud Isaiam: Audite me domus Iacob, & omne residuum domus Israel, qui portamini a meo vtero, qui gestamini a mea vulva.] A qua namque nos Dei vulva portamur, nisi ab immensa eius charitate, misericordia, & clementia, quae nos cum non essemus, non sine purissima voluptate ab aeterno concepit, conceptos, suo tempore parturivit, in lucem editos, educavit, edacatos, erudiit, eruditos; ad virilem aetate usque prouexit, & prouectos, in caelis semper mansura hereditate donavit. Perfecti vero, tamquam veri filij Dei, adoptionis beneficio, quo adoptantur in filios, & tamquam Deo patri amantissimo similes hac charitatis vulvam non minus puram, & sanctam, quam avidam filiorum participant, cuius possessione tantum abest, quod sint steriles, quod potius usque ad senectam & senium, imo & usque ad ipsum momentum naturalis mortis solent interdum esse fecundi. Et quasi viri desideriorum semper nova appetunt, maiora Dei obsequia concupiscunt, & cum penae innumeros filios pepererint, id est, innumerabilia bona opera fecerint, & innumerabiles labores sustinuerint, maiori quam antea aviditate de novo concipere, ac impleri desiderant: Quae retro sunt obliuiscetes, cum Paulo, & ad anteriora extendentes seipsos,] ut in terris plures filios habeant, & in caelis ampliores coronas recipiant.

D Avarus quoque, ac pecuniae cupidus interdum tantis curis, ac sollicitudinibus premitur, tantis litibus, & contentionibus angustatur, tantis eorum, quos spoliavit, comminationibus, & maledictis proscinditur, ut iam securius & melius iudicet parta tueri, quam cura maiorum opum aggregandarum onerari. Sed perfecta charitas omnibus cupidis multo cupidior, nec tribulationibus, nec molestiis, persecutionibus, nec maledictis compescitur, quominus laborum praeteritorum oblita, maiora sitiat opera, & ad ampliores meritorum diuitias aspiret. Audiamus vnum perfectorum, an ipso mortis discrimine teneatur, ne sublimiora audeat, & ad alia Dei obsequia ultra procedat. Sed ipsi in nobismet ipsis, ait, responsum mortis habuimus, ut non simus fidentes in nobis.] Et an responso, id est, certitudine mortis, o Paule concidisti? An tantis pressuris, o avarus, non diuitiarum, sed animarum, non auri, sed honoris divini a desiderio acquirendi cessasti? Nequaquam; Nam qui de tantis periculis nos eripuit, & eruit, speramus, quoniam & adhuc eripiet, adiuvabit, & vobis in oratione pro nobis.] Ostendit ergo Paulus sua desideria ne timore quidem mortis esse sopita; sed potius ad maiora facinora aggredienda excitata; quia perfecta charitas, quod magis bibit, amplius sitit, & quod voracius edit, eod intolerabiliore fame mordetur. Qui enim edunt me (inquit ipsa) adhuc esurient, & qui bibunt me, adhuc sitient; quoniam amatores mei, ita meritorum dulcedine replebuntur, ut numquam ampliora horreant, nec de novo indigesta fastidiant. Sum namque voracior terra, quae (Iob attestante) sicut aquarum

E penuria

Psal. 146.

Prov. 50.

Rom. 5.

Cant. 8.

Isai. 46.

Philip. 3.

2. Cor. 1.

Ecc. 2. 4.

Iob. 12.

penuria

penuria siccatur, ita nimia abundantia subvertitur.] At ego singulis momentis, celestis fauoris aquis irrigata, imò omnino submersa, non destruo, sed abundantius, & gloriosius fecundor.

Superbus tandem, & ambitiosus aliquando materia subtractione continetur. Nam si Deus aliquando permitteret propter hominum peccata, vt superbus regnaret super terrâ, hic ad Regiam, aut imperatoriam dignitatem euectus, aut rex omnium regû factus, vel totius Ecclesiæ pastor constitutus, quidnã amplius concupisceret, aut ad quam maiorem dignitatem anhelaret? Perfectus autè vir, & magnæ charitatis igne succensus, nec ipsius desiderij pusillanimitate, nec materia subtractione à maioris sanctitatis ambitu cohibetur. Quomodo enim desiderium ipsum per se cessabit, quod fit maiorum rerum affectione potentius? Aut qua ratione materia sanctorum desideriorum deficiet is, qui quantumuis magnam puritatem assequantur, aut præstantissima opera faciunt, semper infinitum restat assequendû, aut aliquid maius, excellentiusq; patrandum. Equidem puto Laurentium flammis addastum, & incredibili vi tormentorum cruciatû si interrogaretur, an esset vsq; ad facietatè passus, sine vlla cunctatione dicturum, se patendi propter Christum desiderio, carnicum crudelitatem vincere, & ignem suas carnes asstantem, & consumentem superare? Cui fidem faceret martyr Ignatius, igne, crucem, bestiarum constantiam, abscissionem, separationem, contractionem, dissipationemque membrorum, & interitum totius corporis, ac vniuersa flagella Diaboli exoptans, vt Iesum Christum mereretur adipisci. Equidem existimo Deiparam Virginem, in ipso sui obitus sanctissimi puncto constitutam, & ad immensam puritatem exaltatam, quæ esset digna matre & sponsa Dei, adhuc maiorem aliquam puritatem esurisse, & si aliud vitæ momentum sibi concessum esset, eam nouo, & illo præstantissimo merito fuisse cumulandam. Ignis ergo iste perfectæ charitatis, quem Christus venit mittere in terram, & voluit vehementer accendi, corporeo igne, imò, & prauæ cupiditatis igne voracior est quæ nulla acquisita puritas satiat, cui nulla merita satisfaciunt, quæ nulla dignitas, id est, nulla ad Deum propinquitas comprimit, quin amplius conatibus, & desiderijs excreseat. Vnde liquet, quia perfecti desiderii veluti impatiētes sunt, qui dicunt, Satiabimur cū apparuerit gloria tua. Quamdiu verò gloria non apparet, sed carne mortali cinguntur, non faciuntur, sed maiorem sanctitatem, & copiosiora virtutis opera esuriunt, & sitiunt. At verè beata esuries (inquit magnus contemplator Richardus) quæ esurit solû quod habet, & solû habet, quod esurit. Si autem non esuris, o religiose, mentis puritatem, si labores, si meritum augmenta non sitis, si iam tamquam emeritis miles imbecillitatem allegas, senium prærendis, & à labore desitis, modicæ, & imperfectæ ostendis charitatis indicium, quæ ad perfectionem vsque progressa lassitudinem nescit, otiositatem ignorat, & quia quotidie magis amat, intolerantius sitit, & feruentius elaborat.

Septimus fructus perfectionis est, sollicitudo virtutum. Perfectam quippe charitatem matrem prudentissimam similem facimus dilectis filiabus suis pensum operis assignantem, ne otio, & vitiorum labe ex eo procreata, contabescant. Sic prorsus perfectæ charitatis omnium virtutum prudentissima, ac solertissima mater, omnes virtutes à se progenitas ad opus excitat, & ad sanctos labores assumendos exsuscitat. Optimè enim dixit antiquis Origenes quamlibet virtutem tuam propriam ac peculiarem perfectionem habere,

sed perfectionem generalem, quæ scilicet nos absolute & sine addito perfectos faciat omnium in se virtutum summam, ac perfectionem continere. Et Augustinus, perfectos existimat, qui legem implent, ad cuius perfectam consuetudinemque custodiã vniuersæ virtutes in vnam curam, opusque conspiciunt. Atque in eandem sententiam Basilius Erenim (inquit) si hominem Dei oportet perfectum esse, sicut scriptum est, prorsus necesse est, vt præceptis is omnibus defungendis efficiatur perfectus in mensuram ætatis plenitudinis Christi, quando etiam ex diuina lege animal, quod aliqua sui parte accisum & imminutum sit, etiam si sit mundum, Deo ad sacrificium acceptum non est. Nec non & Richardus de Sancto Victore, perfectionem in plenitudine annorû, & in virili ætate, expressam, ac delineatam existimat, quia videlicet sicut virilis ætas maiores labores sustinet, ita perfectio, non sola mediocria virtutum opera, sed supremas, & planè heroicas cuiusque virtutis actiones aggreditur, atque sustentat. Perfectio ergo non est otiosa, non negligens, sed attentis considerationis oculis omnia occurrentia perlustrat, & occasiones virtutum exercendarum cum ingenti exultatione complectitur, ne ipsam aliquod lucrum spirituale prætereat. Posita inter maiores, & perfectiores dicit, inter æquales fulget, inter minores seipsam humiliat, in laboribus est patiens, in aduersitatibus mansueta, in prosperitate modesta, in affluentia sperata, in seculari frequentia casta, in conuersatione circumspicua. Vnicuique vt iustitiæ mater, ius suum hilariter tribuit, Deo honorem & amorem, Prælati reuerentiã & obedientiam, fratribus bonum exemplum & edificationem, subditis pietatem, & suauitatem exhibet, vt ex omnibus emolumentis spiritualibus reportet, ex nullo autem damnum aut detrimentum recipiat. Quod si aliquando occasiones benefaciendi & noua lucra congerendi defecere sibi videantur, non est incuriosa, non legnis, sed mille inuentiones reperit, mille factas nouitates excogitat, quibus seipsam exerceat, sodales adiuet, & Deo noua obsequia, quasi victimas nouas sacrificet. Nã illi cordi est consilium Ecclesiastici. Da altissimo secundum datu eius, & in bono oculo, id est, liberaliter & libenter, ad inuentionem facito manuum tuarum: quoniam Dominus retribuens est, & septies tantum reddet tibi. Et libentissimè præmij repetitionem audit apud Isaiam: Dicit iusto, quoniam bene, quoniam fructum ad inuentionum suarum comedit. Non quia solum præmij mercenaria respiciat, sed quia ex præmij magnitudine ad inuentionibus iustorum promissa, quantum Deo gratiæ sint, sapiens animaduertit. Et voluntati, ac beneplacito Domini se accommodans nouis laboribus continenter inhaeret.

Octauus fructus perfectionis est, pulchritudo operum. Cui enim perfectam charitatem comparabimus nisi aurifici sapientissimo, ac peritissimo, qui ex auro dextrocheria, in aures, & monilia, & cetera huiusmodi, ita pulchra & decora componit, vt non solum pauperibus, & plebeis, sed etiam principibus, ac regibus pretiosa & magni valoris appareat. Sic perfectæ charitas ex auro, nimirum ex materia virtutum, bona opera perficit, ita feruida, ita debitum circumstantiis circumdata, & omnibus numeris absoluta, vt non tantum hominibus, qui parum honorum operum defectus considerant, verum Angelis, & Deo ipsi planè grata sint, & omni ex parte bona, pulchra & honesta videantur. Hoc sane est inter perfectos, imperfectosque discrimen, quod illi multoties opera sua bona, aut minus pura intentione sedant, aut tepiditate, & tristitia inficiunt, aut inani gloria, aut aliis

Aug. in
Psalm. 32.

Basil. in
proemio
ad regul.
suscip. in
fine.

Richard.
Cant.
Abac.

Isai.
35.

Isai.
3.

Ignat. in
epist. 11.
ad Rom.

Psalm. 10

Richard.
gradu
charit. c.
2.

Orig. lib.
4. in Io.
sua.

Ista 64. defectibus maculant, quibus optime illud *Istaia* conuenit. Ec facti sumus, vt immundus omnes nos, & quasi pannus menstruatae vniuersa iustitia nostra.] Nam istorum bona opera iusticiae sunt, ex eo quod amicorum Dei sunt, & a vera charitate procedunt, & quodammodo immundae sunt, quia nonnullis paruulis maculis, & imperfectionibus inquinantur. Illi scilicet sancti homines & perfecti, bona opera multo puriora, & diuinis oculis gratiora faciunt, quia perfecta charitas eorum vires, & appetitus omnino subijciens, opera in solum Deum purissima intentione dirigit, omnem socordiam, repugnantiam, & distractionem remouet, & reliquis imperfectionibus, quae actionibus nostris sese immiscere solent, exquisitissima cura ac diligentia reicit. *Quare Salomo* in *Prouerbis* dicit, quia lux iustorum, id est, eorum vita, & conuersatio laetificat. Quosnam laetificat? Certè Deum, Angelos, & homines Deum, cui illi purissimum honorem exhibent; Angelos, quorum se discipulos, & imitatores ostendunt; & homines, quos vitae sanctitatem & honorum operum perfectionem docent. Si viri perfecti orent, tanto spiritus feruore, tanta reuerentia, & timore, tanta fiducia, & amore orant, vt non tam homines fragiles quam terrestres quidam Angeli videantur. Si cogente necessitate, aut charitate loquantur, tanta circumspectione, & modestia loquuntur, vt nihil otiosum, nihil molestum, nihil durum audientibus ex ore suo prodire permittant. Si corpus cibo, & potu sustentent, tantam abstinentiam & sobrietatem retinent, tanta distractione appetitum cohibent, vt scientes, ne in modico quidem excedant temperantiae mensuram. Si quid aliud agant, sic agunt, vt bonae ac perfectae actionis circumstantias non deserant. Sunt enim veluti artifices virtutis petitiissimi, & pictores sapientissimi, qui ex suis manibus nullum opus impolitum, aut minus decorum abire concedunt. *Thomas enim Aquinas* explicans, qua ratione Deus omnia bene faciat, his pene verbis nos ad eius imitationem exhortatur. Similiter & nos diligentiam apponere debemus, vt singula opera nostra, quantum vnquam melius possumus, faciamus ex omni virtute Domini Iesu Christi, & cum omni desiderio triumphantis, & militantis Ecclesiae, & sub nomine creatoris, quasi tota salus nostra, & omnis laus Dei, & vniuersitatis vtilitas, ex vno opere dependeat, quasi nunquam ad id opus reuersari, neque opus aliud postmodum inceptri. O quotiens concupiuius, & nisi sumus hanc regulam in bonis operibus seruare, & nunquam peccatis nostris impediuntibus, & socordia nostra se opponente, potuimus, quam tamen non sine admiratione, & laetitia vidimus sapè à viris perfectis seruari, & non verbo tantum, sed opere & veritate custodiri. Hi sunt alij quatuor perfectionis fructus, quibus ipsa laborum ipsius gratia acceptorum, non oblita, hospites suos, & amatores nobilitat.

D. Thom. opusc. de moribus diuinis, ad finem.

De quatuor postremis fructibus perfectionis.

CAPVT XV.

V A T V O R adhuc fructus ligni vitae nobis explicandi supersunt, qui sicut loco superiores sunt, ita dulcedine, & suauitate praestantiores esse noscuntur. Nam sicut in mundo visibili, quo corpora sunt superiora, & magis à centro distantia, eo sunt nobiliora, atque illustriora; adeò

A vt inter caenum, & caelum, inter lapides & astra, inter corruptibilia, & incorruptibilia incomparabilis minimi & maximi inueniatur diuersitas, ita in mundo inuisibili, quem tum res à materia secretae, & liberae, quam eorum actus, virtutesque componunt, tanta est nobilitatis & praestantiae differentia, quantum nec mens humana assequi, nec obtusum hominis ingenium valet apprehendere. Postrema ergo series fructuum perfectionis, quia superior est, & occultior, fructus, atque effectus meliores, & excellentiores continet: fxit Deus, vt eos non solum scribere, aut legere, sed multo magis opere implere, & in teriori mentis palato gustare sciamus.

B Nonus igitur fructus perfectionis est, sustinentia aduersitatum. Nam perfecta charitas est, sicut gigas robustissimus, qui onera aliis hominibus importabilia expedite vehit, & sine vlla difficultate supportat. Sic perfecta charitas cuius sunt vires giganteae, oneribus magnarum aduersitatum, quae communes iustos premunt, nec tristatur, nec premitur, nec immoderate fatigatur. Haec est enim magnae dilectionis natura, vt aduersa non sentiat, aut etià cum ingenti hilaritate sustineat. *Quare Patriarche Iacob*, magnos & multos labores Rachelis gratia sustentanti, pauci videbatur praemoris magnitudine. Et *Paulus Christum* in vita, & in ore, & in visceribus scriptum habens calamo charitatis, repletur consolatione, & superabundat gaudio in omni tribulatione sua. Quid ergo mirum, si perfecta charitas, quae semper magna est, & infantiam imperfectorum excessit, in tribulationibus laetetur, in aduersitatibus gloriatur, in laboribus exultet, & in mediis tentationum ignibus constituta, secura, constans, immobilisque persistat. *Vox quidem minus perfectorum est: Mendicantem, & diuitias ne dederis mihi, tribue tantum victui meo necessaria, mendicitatis & diuitiarum nomine, magnam tribulationem, aut magnam prosperitatem meuentes, & vitam quietam, & rebus necessariis suffulcram postulantes. At perfecti sapius aliter postulant, qui licet prosperitates timeant, & superbiae, ac vanitatis occasiones fugiant, tamen tribulationum propter Christum, amore capti, eas non fugiunt, sed potius ad amoris probationem desiderant, clamantque cum Psalmographo: Proba me Domine, & tenta me, vire renes meos & cor meum.] Probari appetunt, viri, & exerceri volunt, vt & charitatis intus latentis capiunt experimētum, & magni, atque excellentis amoris praebent indicium. Est enim aduersitas, quae charitatem commouet, & alias virtute incendit, vt bonum odorem spargant, & quam odoriferæ sint, quantumque perfectionis habeant, omnibus innotescat. Ideoque pulchre dixit *Gregorius*: Sicut vnguenta, nisi commota, re. Iolere latius nesciunt; & sicut aromata fragrantiam suam, non nisi cum incenduntur, expandunt; ita sancti viri, omne, quod virtutibus redolent, in tribulationibus innotescunt.] Et statim ad hoc applicas illud Domini: Si habueritis fidem tamquam granum sinapis, subdit. Granum quippe sinapis, nisi conteratur, nequaquam vis virtutis eius agnoscitur, nam non contritum, lenè est, si verò conteratur, inatdescit, & quod in se acerrimum latebat, ostendit. Sic vnus quisque vir sanctus, cum non pulsatur, despicibilis, ac leuis aspicitur: si qua verò illum tritura persecutionis opprimat, mox omne quod calidum sapit, ostendit, atque in feruorem virtutis vertitur, quicquid in illo ante despicibile, infirmumque videbatur, quòdque in se per tranquillitatis tempora libes operauerat, exagitatus tribulationibus, coactus innotescit. Quid ergo mirum si perfecta charitas aduersitatum tolerantiam diligit, imò*

Gen. 29.

2. Cor. 7.

Prou. 30.

psal. 25.

Greg. 19. 2. fut. mor. c. 2.

Mat. 17.